

Պոնտե ԶՈՐԵՐԵՄԵՆԻ ԵՒ ՇԱՐԱԹ օրերը կը հրատարակուի :

Տարեկան բաժանորդագրին է միայն չորս արծաթ մեծիտ կանխիկ վճարելի , ինչ մայրաքաղաքիս և իւր արուարձանաց և թէ դաւաւայ համար :

Վեց և երեք ամսոց համար ալ բաժանորդ կընդունուին :

Տեղական և դաւաւական թղթատարութեան ծախքը խմբագրութիւնը պիտի վճարէ :

Հատը մէկ զըշէ , և կը գտնուի մասնաւորապէս Պահճէ դարու-Սուճի Պօղոս աղայի խանութը :

Խանութան տոլը 3 զըշ է մէկ անգամի համար : Աւելի աման կըլլայ աւելի անգամիս-րու համար :

Խմբագրութեան վերաբերեալ որ և է գիր ուղղելի առ Տնօրէն-Տէր Հ. Ս. Արաճաճեան և Պօլիս Պայրգ քաղաք Նաֆիէ խան վերի յարկ թիւ 16 :

ADRESSE

H. S. Aladjadjian

Directeur du Journal Arménien

Pountche. — 16 Nafie Han. Balouk-Pazar Constantinople.

ԹԻՒ 1724

ՇԱՐԱԹ

1882 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 20

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՇՐՋԱՐԵՐԱԿԱՆԸ

Կը հրատարակուի այսօր՝ Քաղաքա-կան պատկանելի ժողովոյ կողմանէ պատրաստեալ շրջաբերականին պատ-ճէնը , որոյ պարունակութեան վրայ մեր առաջած տեղեկութիւններն նշա-նակելով նախորդ թիւով , յոյս յայտ-նած էինք թէ ընդ ամէն ողջա-խոս և կրթատաղէտ Հայ Հնորակա-լութիւններ պիտի մատուցանէ Քաղա-քական ժողովոյ : Չորեքշաբթի օրը խա-սն ժողովոյ մէջ վերջին անգամ մ'ալ կարգադրուելով Կրօնական ժողովը շը-նորակալութիւն մատուց Քաղաքա-կան ժողովոյ , և որոշուեցաւ դաւաւ-ները շրջել յետ ընտրութեան տեղա-պահին : Կրօնական մեր ազնիւ ըն-թերցողներն ուշի ուշով ընթեռնու-լ , և դատել թէ իրաւունք չունինք , երբ նախորդ թիւով կ'մեղադրէինք նորա պարունակութեան վրայ դաւա-վէժ դատողութիւններ ընելու անա-պարտիւններ :

Պատճէնը
« Ազգային Երեսփոխանական ժողո-վը Սահմանադրութեան արամագրու-թեանց համաձայն կազմակերպելով այս անգամ Կեդրոնական վարչութիւնն , ի պաշտօն կոչեց Քաղ . ժողովս , որ հաստատուելով Կայսերական կառա-վարութեան կողմէ՝ կանցնի իւր պաշ-տօնին գլուխն և ձեռք կառնուի ազ-գային քաղաքական գործոց ընդհա-նուր տեսչութիւնն :

« Նորընտիր Քաղ . ժողովն՝ որ սոյ-գային ներկայ արտաքոյ կարգի վի-ճակին մէջ կը կուտի ծառայել Ազգին , կզգայ թէ ինչ գծաւորութիւնը կը չընկալուին իւր պաշտօնն , թէ ինչ պիտոյքներ և կարօտութիւններ ունի Ազգն . և թէ ո՛րքան զոհողութիւնք և ջանք հարկաւոր են բարեօրոժ մը յառաջ բերելու համար այն վիճակի մէջ , ուր կը գտնուին ազգային գոր-ծերն , սակայն այսպիսի փափուկ կա-ցութեան մ'առջեւ չվարանիր տակա-ւին ստանձնելու Ազգին վարչութեան ջիւղն , և Երեսփոխանական ժողովոյ հրաւերն կընդունի համարձակ , զի իւր յոյժը դրած է Օսմանեան մեծա-գոր Տէրութեան հայրական զթութեա-նըն ու խնամածութեանը վրայ , և զի աներկօրս է թէ Ազգն ողջոյն պիտի օժանդակէ իւր ջանքերուն , և իւր ձեռնադրութիւնն պիտի մատուցանէ՝ ազգային գործոց օգտին և բարեկար-գութեան համար :

« Օսմանեան Տէրութիւնը դարերէ ի վեր նուիրած է Հայոց ազգին իւր պաշտպանութիւնն ու փառաւորութիւնն և իւր հովանոյն ներքեւ ամկտոված է զոյն՝ իւր մասնաւոր ներքին վարչու-թեան , իւր Եկեղեցւոյ անկախու-թեան և արտօնութիւններուն , և իւր ազգայնութեան վերաբերեալ ամեն

յատկանիշերովն . հետեւապէս և Հա-յոց ազգին հաւատարիմ միշտ Օսման-եան դահուն՝ անոր փարած է , և իւր խաղաղասէր և գործօն բնաւորու-թեանը արժանի եղած է միշտ Կայ-սերական կառավարութեան սիրոյն և համարման : Անթիքի կատարելով իւր պարտաւորութիւններն՝ գորս ու-նի առ Տէրութիւնն , և երկրին բար-դաւաճման համար մի կարեւոր տարր ընծայելով զինքն : Այս ուղիղ շաղկն մէջ կը շարունակէ Ազգն՝ առանց դը-թելու՝ հետեւիլ իւր հարց հետեւեալն և ներելի չէ՝ կասկածիլ որ Տէրութիւ-նըն լքանէ մի այսպիսի ժողովուրդ , որ չունի գործ մը իւր հաւատարմու-թեան վրայ ի՞նչ դնելու : Ուստի Քաղ-ժողովը փառահովածք Տէրութեան սուշեւ թարգման պիտի կանգնի Ազ-գին վշտաց և զգացմանց , և չվարա-նիր որ իւր խնդիրներն ընդունելու-թեան պիտի հանդիպին , և Կայսերա-կան կառավարութիւնն պիտի շարու-նակէ իւր դարաւոր խնամքն և փառ-հովութիւնն հայրաբար ձօնել Ազգին , որ այնքան քաջ գիտցած է և գիտէ գնահատել անոնց արժէքն :

« Քաղ . ժողովն իւր պաշտօնն ըստ արժանեցն կատարելու համար պէտք ունի նաեւ Ազգին փառահովածքն և ձեռնադրութեան . կրկին նեցուկը , որոց պիտի յենու՝ դժուարութեանց դիմադրաւ կենալու համար : Իւր ընտ-րութիւնն արդիւնք մ'է արդէն վըս-տահովեան , զոր Երեսփոխանական ժողովը , ներկայացուցին Ազգին , ցոյց տուաւ իրեն , և Քաղ . ժողովը հաւաս-տի է որ Ազգը նաեւ իւր ձեռնադրու-թեան պիտի քաջալերէ զինքն , և այն ամեն հրաւերներն՝ որ ուղղուին Վարչութեան կողմէ առ Ազգն , պիտի լսուին սիրով ամեն կարգի ազգայնոց կողմէ , պիտի յարգուին իւր տնօրի-նութիւններն , պիտի ընդունուին իւր առաջարկած ծառայութիւններն , և պիտի մատուցուին պէտք եղած բա-րոյական և նիւթական օժանդակու-թիւններն :

« Այս համոզմամբ և անկալու-թեամբ Ազգ . Կեդրոնական վարչու-թեան Քաղ . ժողովն ամեն կարելի ջանք և զոհողութիւն ի գործ պիտի դնէ իւր թէ առ Տէրութիւնն և թէ առ Ազգն ունեցած պարտաւորութիւն-ներն անթիքի կատարելու համար , և կը հրաւիրէ վիճակաց Գեր-Առաջ-նորդներն և Գաւառական վարչու-թիւններն , որ համերաշխ են իրեն հետ Ազգին յառաջըլիմութեան համար գործակցել իւր ջանքերուն և փոյթ տանիլ իրենց խնամոց յանձնուած ժո-ղովրդեան բարեոյն և զարգացման և տեղական ազգային գործոց բարեկար-գութեան :

« Թէ Գաւառական վարչութիւնը ինչ կ'ընենաւ պիտի փութն իրենց պաշտօնն և թէ ինչ պարտաւորու-

թիւններ ունին , Ազգ . Սահմանադրու-թիւնն և անոր հրահանգներն կը զը-ծեն արդէն , միայն թէ Քաղ . ժողովը հարկ կզգայ այդ պարտաւորութեանց մէկ քանին մասնաւոր կերպով յիշա-տակել և անոնց գործադրութիւնն յանձնարարել ստիպանօք :

« Ա . Գաւառական վարչութիւնը կը պարտաւորին մասնաւորապէս փոյթ տանիլ տեղական իշխանութեանց հետ պատշաճից օրինօք վարուելու և ի-րենց պաշտօնական յարաբերութեանց մէջ համոզկեր լիցու մը գործածելու , որ միանգամայն պէտք է լուրջ ըլլայ պաշտօնական մարմնոյ վայել ըլլալու և ազգային արժանապատուութեան վը-նաս չբերելու համար :

« Բ . Յայտնի է արդէն թէ տեղական իշխանութեանց կը վերաբերի հասա-րակաց ապահովութեան պահպանու-թեան հոգն , և Գաւառական վարչու-թիւնը , տեղեակ բարեխնամ կառա-վարութեան իւր հպատակաց անդոր-րութեանը համար ունեցած բարի դի-տաւորութեանց այս տեսակ խնդրոց համար , պէտք է դիմեն այդ իշխա-նութեանց , և նոյն խնդիրներն օրի-նաց սահմանին մէջ կարգադրել տա-լու փոյթ տանին : Իսկ այն պարագա-յից մէջ միայն հարկ է Ազգ . Կեդրո-նական վարչութեան միջամտութեանը զիմել , երբ իրենց բանակցութիւնք ապարդիւն մնան և միջոցներն սպա-ռին : միայն թէ իրողութիւնը պէտք է ամենայն ճշդութեամբ և մանրա-մասնութեամբ ներկայել :

« Գ . Գաւառական վարչութիւնը կը պարտաւորին Ազգ . Սահմանադրու-թիւնը գործադրել անթիքի , իրենց ուղեկցոյց տուելով այն հրահանգներն՝ որ անոր գործադրութեան վերաբե-րեալ մանրամասնութիւնները կը մեկ-նեն . կը պարտաւորին օրինաց սահ-մանած ժողովներն և խորհուրդները կազմակերպել , և ազգային գործերը պահել միշտ սահմանադրական ներ-դաշնակ ուղղութեան մէջ :

« Դ . Գաւառական վարչութեանց զիսաւոր պարտաւորութիւններէն մին է նաեւ յանձնաձեւ ազգայնոց մտա-ւորական պիտոյքն և այսու բարձրա-ցնելու անոնց բարոյական և նիւթա-կան վիճակն : Ուստի պէտք է փու-թոյ անդուլթեամբ աշխատին ուսում և կրթութիւն տարածելու , և իրենց վի-ճակին ամեն կողմերն , ուր ազգայինը կը բնակին , վարժոցներ հաստատելու , և ի՞նչ առ ազգ մ'առնել չէնք մ'ու-նենալ անկարելի է , զոնէ եկեղեցեաց մէջ մանկտին հաւաքելու և անհրա-ժեշտաբար նախնական կրթութիւն մը աւանդելու :

« Արդ՝ Ազգ . Կեդրոնական վարչու-թեան Քաղ . ժողովը ներկայ շրջաբե-րական գրութեամբ հրաւիրելով Ձեր ուշադրութիւնը սոյն կէտերու վրայ , կը խնդրէ որ հաճիք անոնց գործա-

դրութեանը փոյթ տանիլ մասնաւորա-պէս , և Ձեր վիճակին ազգայնոց բա-րեկեցութեանն և անդորրութեանը հսկել : Քաղ . ժողովը պիտի դիտէ Գա-ւառական վարչութեանց ընթացքն և սրաբքը , պիտի օգնէ անոնց՝ երբ իւր ձեռնադրութեանը կարօտին , համար պիտի պահանջէ անոնցմէ՝ իրենց գոր-ծողութեանց վրայ , և այն Առաջնորդ-ներն և Գաւառական վարչութիւնները որ իրենց պարտաւորութիւնները խղճի մտօք և անձնուրացութեամբ կը կա-տարեն , պիտի փութայ վարձատրել , պարտադանջներու նկատմամբ ևս տը-նօրինելով ինչ որ արժան է :

Կհրատարակուի հետեւեալ նա-մակը , առանց հաւանութիւն յայտ-նելու՝ վերջին դիտողութեան համար :

« Անշուշտ բերկրութեամբ ըն-թերցաւ ամեն ոք այն լուրը , ո-րով կ'ձանուցուէր նորակազմ ու-սումնական խորհրդոյ մ' ընտրու-թիւնը : Այս ուրախութիւնն եր-կու կերպով կրնայ ըմբռնուիլ-նախ՝ Ազգային կարեւորագոյն պաշտօնէութեան մ' ընտրութիւ-նը : Երկրորդ այդ խորհրդոց մէջ կարեւոր և արժանընտիր անդամներ կան , որ են Տեարք Գուրգէն և Պէրպէրեան : Եւ ո-րովհետեւ ոսկէ յառաջ ևս Ազ-գըն ունեցած է իւր Ուսումնա-կան խորհուրդն , բերկրութեան իսկական շարժառիթն այդ երկու պաշտօնէից ընտրութիւնն է , ո-րով ինձ կ'ընայ՝ Հնորհաւորելով հանդերձ զնոսա , ազգայնոց ու-շադրութիւնն իւրեանց զգացած սուրախութեան իսկական պատ-ճառներուն վրայ դարձնել :

« Ո՛չ ապաքէն ամեն ոք իրա-ւամբ կրնայ յուսալ , որ այդ եր-կու պաշտօնեայք նոյն խորհրդոյ մէջ մեծ կարեւորութիւն պիտի գտնեն , մտածուելով որ դոքայդ սրբանուէր՝ պաշտաման էական հանգամանաց փորձաւական դի-տութիւն և ծանօթութիւն ունին . ինչ որ պիտի մտածուի՝ թաղա-յին վարժարանաց բարեկարգու-թեան համար իբր նորադոյն ինչ , Տեարք Գուրգէն և Պէրպէրեան վաղ իսկ խորհելով՝ գործադրած են զայնս իւրեանց մասնաւ-վարժարանաց մէջ : Այս իսկ աւաստիկ պատճառը . մանաւա՛մ մարթ է յաւելուլ և զայս , և նորընտիր Ուսումնական խոր-հուրդը մեծապէս դիւրութիւն

պիտի ունենայ՝ կտրուկ եղանակաւ գործել իւր նուիրական պաշտամանը մէջ. այսինքն ըստ փառքանաց ազգայնոց, թաղային վարժարանաց վիճակը՝ արդի ամսական ծախուց վրայ փոքր ինչ յաւելուած մ'ընելով, ընդ հոս պիտի կարենայ հասնիլ մինչեւ անդր, որ ընտելարանները բարւոքին, գիտութեանց դաստիարակութիւնը, ըստ կարելոյն, և տիեզերական պատմութեան ուսումն ընդհանրանան, մինչեւ այն կէտը, որ այնուհետեւ Ազգը մասնաւոր վարժարանաց պէտք չունենայ, ազգատին մանուկն իւր թաղային վարժարանին մէջ ընդունի այնչափ մտաւոր լոյս որչափ կրնաւի այսօր մեծատան որդին հայկական կրթարանի և Պէրպէրեան վարժարանի մէջ: Իսկ եթէ այս չէ, այլ լոկ խոչոր անուններն են պատճառ, ես ազգային շահուց իբր վրէժխնդիր ոք՝ իսպառ անհիմն դատելով՝ զայդ բերկրութիւն, կարհամարհեմ զայն, և լոկի նշտելով՝ ազգային կրթական արդահատական վիճակին վերայ անձայն կ'վշտակրիմ:

Արդ՝ թողլով այլոց անձկութեամբ սպասել արդեանցը, ես կանցնիմ կարեւոր արտադրութեան մը, որ ազգային ամեն պաշտամանց համար կարեւոր դիտողութիւն մ'է, յուսալով որ գէթ մի օր՝ դառն փորձերէ վերջը՝ ինկատի կ'առնուի վարչական և ընտրող պաշտօնէութեանց կողմանէ:

Ապացուցանելու պէտք չկայ որ ստեպ պաշտօնական շատ ժողովներ, խորհուրդներ չեն կարողացած իւրեանց պաշտամանը մէջ աշխատիլ տրդիւնաւոր կերպիւ, ինչպէս որ պարտն է և պատշաճ, և կամ գէթ արդիւնաւորելով այն մտածութիւններն ու զգացումները, զորս մարդբնաւորեալ է կրել ազգային շահուց օգտակար ու ինչէ ծառայութեան մէջ, զի ընտրութիւնը ստեպ ի պաշտօն կոչած են այնպիսի անհատներ, որք թէ, ազգային և թէ՛ անձնական այլ և այլ պաշտամամբք ծանրացեալ են, ուստի յառաջ կուգայ ազգային գործող մէջ այն թոյլ և դանդաղ վիճակը, որ մեր կենսական շահերը ցարդ կաշկանդեց, յառաջագիմութեան պատուար դրաւ երանդն ու աշխոյժ խղիւղեց մեր երակացն ու սրտին մէջ, հասարակաբար ձանձրոյթ պատճառելով իւրաքանչիւր ումք:

Գանի որ գործոց բազմազդի լինելը՝ բնաւորաբար և հարկաւորաբար մեծ արդեւք մ'է մանաւանդ անձնուէր ծառայու-

թեանց մէջ, ներքին չէ՝ այնուհետեւ դոյզն ինչ ակնկալութիւն ենթադրել ու է արժանեաց և զգացման տէր պաշտօնէից վերայ, որպիսիք են՝ Տեառք Գուրգէն և Պէրպէրեան, թէպէտ և ոչ ոք կուզէ և կրնայ ժխտել նոցա ազգայնաբան և կրթասիրական զգացումներն ու արժանիքը: Տակաւն երէկ էր, որ Տ. Պէրպէրեան բարձրաբարբառ կը ճառախօսէր ի լուր ամենից, թէ մեր մասնաւոր վարժարանաց հիմնադիրք, անօրէնք նոցա մեծ դրամագլուխներն են, այսինքն, իւրեանց վերատեսչութեան բարձր պաշտաման հետ լծորդած են մի քանի ուսմանց դաստիարակութիւնները, որով կրնան մեծ գլուխները ունեցող բարձրագոյն վարժարանաց հետ ի բաղդատութիւն դրուիլ և գերազանցել իսկ: Զայս բացատրութիւն եւս մեծ պատճառ բռնելով մեզ, դիւրաւ կրնայ համոզուիլ իւրաքանչիւր ոք, զի ընդունայն է գործոց արդեանցը սպասել՝ ազգին նուիրական շահուցը նուիրական ժամանակը յուսկէտս ծախելով գիտութեամբ այսպէս կցուցնէ և ողջախոհ բանն, գործել արիւարար իբր վարժարանի մը հիմնադիր՝ նորա բարոյական և նիւթական շահը միշտ ինկատի ունենալով, գործել սիրով իբր մեծագոյն բարեկամ՝ վարժապետ վարժարանի մը՝ նորա դրամագլուխը կարեւորագոյն մասը լինելով, և գործել այնուհետեւ իբրեւ երեսփոխան ազգաժողովոյ և իբրեւ կարեւորագոյն անդամ՝ ուսումնական խորհրդոյ, և Զանալ այս ամեն պաշտամանց մէջ օգտակար լինիլ իւր և ազգին շահուցն համաձայն, ոչ եթէ կարելի չէ, այլ անբնական և անբանական իսկ է: Ուրեմն, ինչո՞ւ այս ընտրութիւնն ի պաշտօն կոչած է այս անգամ՝ թաղային վարժարանաց պէտքերը հոգալու համար այնպիսի անձինք, որոց ուղղակի շահն՝ այսօր նոյն վարժարանաց՝ յետագիմութիւնն է, և միշտ վառ մնալու համար՝ վնասեան կրակին պէս՝ արթնութեան և նոյն վարժարանաց բերկրներուն պէտքն ունին: Մի թէ այս ալ պատճառ մը չէ, - Ոչ, զի առ ի՛չոյէ և այլոց լուսագունից ընտրող ժողովը պարտաւորուած է ակամայ այսպիսի որոշում մ'ընել: Ուղղը կրնայ հաւատալ. իսկ կգրեմ՝ յայտնապէս թէ սխալած է, զի արժանեօք և զգացմամբ ոչ միայն հաւասարողք, այլ և կան կարեւորագոյնք իսկ և գերազանցագոյնք, օրինակ իմն, Յ. Ոսկան, Թ. Թէրզեան, բարձրագոյն վար-

ժարանի մը մեծ վարժապետաց աշակերտներ՝ տակաւին կենդանի են, վարժապետական և վարժարանական կենաց անհուն հրմտութիւն ունին. Թիւեան, Ներշուպուհի գեռ կապրին ամենայն փառօք. են և այլ բազումք, զոր մի առ մի յանուանէ թրուարկին անօգուտ է:

Եզրակացութիւնն այս է, որ ընտրող ժողովը մեծապէս սխալած է. տակաւին ժամանակաց այսքան դառն փորձերէն վերջը դպրոցական խնդիրը իւր կարեւորութիւնը գտած չէ. մեր ճայները շատ անգամ լոկ անուանց ետեւէն կ'վաղեն, թէպէտ ևս լաւ համոզուած եմ ինքնին, որ Տեառք Գուրգէն և Պէրպէրեան մտածելով որ չալտի կարենան ճահաւորագոյն կերպիւ ազգին օգտամատուց լինիլ այդ նոր պաշտամամբ, պիտի հրաժարին և արդեամբք այդ սխալ փոխանորդաբար ուղղել: - Թիւեան:

Այս օրերս հասարակաց խօսակցութեան նիւթ եղող ազգային խնդրոց մէկն ալ՝ Պէյօղլուի Սուրբ Երրորդութեան եկեղեցւոյ կալուածներէն Ալքազարի հատման փոխարէն տրուելիք գումարին, Գարակէօղեան Մեծ Գրիգոր էֆէնտիի կողմանէ ի պաշտօնէ արգելման ներքեւ գրուիլն է: Ոմանք կ'մեղադրեն դիւարակէօղեան էֆէնտի իբրեւ խտուրտեամբ վարող, բայց մեք մեղադրողներուն կարգէն չեմք որովհետեւ Գարակէօղեան էֆէնտի բազում թախանձանօք բազում ժամանակ կալուածոց հագարտութիւնը արդիւնաւոր կերպիւ վարելէն յետոյ, փոխանակ չնորհակալութեան ձայն մը լսելու, ծանր ծանր նախատանայ ենթարկեցաւ, և իւր պահանջից խնդիրն չկարգադրեցաւ դեռ: Գարակէօղեան էֆէնտի ալ իբրեւ մարդ կրնայ վշտանալ:

— Կրեմք թէ, Նար-Պէյեան Գեր. Տ. Խորէն Ս. Արքեպիսկոպոսի եղբայրն Պ. Ամբրոսիոս, այս օրերս Պօլիս եկած է: Կարծողներ կան թէ եկած է՝ զնորին գերապատուութիւնը Տեղապահ կամ Պատրիարք ընել աշխատողներուն գլուխն անցնելու համար: — Տնտեսական, կրթական և վանական խորհրդոց անդամներն ոմանք հրաժարած են, և Գաղաթական ժողովն առաջիկա, չորեքշաբթի առուր նստին մէջ ինկատի պիտի առնու այն խնդիրն:

— Բուճուգէն կգրեն նոյ. 17 թուով: Արժ. Տ. Պօղոս Ծ. վարդապետ Նաթանեան՝ երկու շաբաթէ հետէ Բուճուգ եկած է:

Շումլայէն՝ Նոյ. 17ին կիւրակէ առաւօտ Ս. Պատարագ մատուց և ազգու քարոզ մը խօսեցաւ: Կարծեմ, այս օրերս պիտի ուղեւորի ի Պուքրէշ:

« Պուլլարիոյ նախկին նախարար հռչակաւոր Պ. Զանգօֆ՝ եւրոպական ճանրողութենէն դառնալով Պուքրէշի ճանապարհաւ քաղաքս եկաւ ամսոյս 15ին: Տեղական Կառավարութիւնը իշխանին հրամանաւ ուղեց արգելու և ուղղակի Լօմ-Բալանկա զրկել, բայց ժողովրդեան ըստուար բազմութիւն մը կառավարութեան դէմ դնելով՝ անմիջապէս չողենաւէն առին, և ի վերայ ձեռաց բարձեալ՝ կառքը դնելով տեղոյս նշանաւոր պուլլար փաստաբանին տունը իջուցին: Այս առթիւ, ազատականներէ 63 հոգի, ընդ որս և վաճառականք ոմանք բանտարկեցան: »

ԱՅԼ ԵՒ ԱՅԼՔ

Օսմանեան նոր նախարարութիւն մը կազմուեցաւ երէկ, ժամը 4 ու կէսին ատենները, Կայսերական պալատին գլխաւոր քարտուղար Ռիզա փաշա Բուռն բերելով հրովորտակն, սովորական հանդիսիւ կարգաց զայն, որով՝ Սայիտ փաշայի պաշտօնանկութիւնը ծանուցուած, և գլխաւոր նախարարութիւնն ու նախարարաց ժողովոյ նախագահութեան պաշտօնը՝ Պրուսթի նախորդ կուսակալ բարձր Ահմէտ Վէֆիդ փաշայի յանձնուած է: Յետ այսորիկ՝ Նորին բարձրութիւնը պալատը գնաց ի նոր հակալութիւն: Այս նոր նախարարութիւնը կրողկանայ հետեւեալ անձերէն. Ահմէտ Խաթէֆէնտի՝ Շէյխ-Իւլ-Իսլամ, Մահմուտ Նէտիֆ փաշա՝ ներքին գործոց, Սաֆիէթ փաշա՝ արտաքին գործոց, Արիֆի փաշա՝ պետական խորհրդոյ նախագահ, Հիւսէյն Հիւսնի փաշա՝ զինուորական գործոց, Ասիմ փաշա՝ դատական գործոց, Սայիդ փաշա՝ թնդանօթարանի, Սուպհի փաշա՝ առեւտրական, Բեամիլ փաշա՝ էվլաֆի, Մուսթաֆա փաշա՝ հասարակաց կրթութեան, Հասան Ֆէհմի փաշա՝ հասարակային շինուածոց, Պրուսթի նախորդ տոմարակալ Միւնիր պէյ (Պալայի աստիճանաւ) դանձային, զինուորական քննիչ յանձնաժողովոյ անդամներէն Բաթիպ փաշա՝ ծովային զինուորութեան:

— Վազըթ այսօր նոր նախարարութեան կազմութիւնը ծանուցանելէն յետոյ, կըսէ «Օգոստոս փառ Սուլթանը, բոլոր գործառնութեանց ու փոփոխու-

թեանց մէջ նպատակ ունի՝ երկ-
րին բարենորոգման քն ժամ՝ յա-
ռաջ գործադրութեան վիճակի
մէջ գնել և մեր քաղաքակա-
նութիւնը բարւոք պահպանել-
ուտի կմաղթեմք, որ նորա-
կազմ նախարարութիւնը յաջողի
նորին վեհափառութեան բաղ-
ձանաց համաձայն եղող բոլոր
ձեռնարկութեանցն ու գործոց
մէջ, Պարտ է՝ բարենորոգմանց
պիտոյքն երկրին ընդունակու-
թեան համաձայն գործադրել,
և մեր քաղաքականութիւնը ժա-
մանակի փոփոխութեան համա-
ձայն փոխել՝ բարեկամ և դաշ-
նակից տէրութեանց հետ հա-
մաձայնութեամբ ընթանալով։
Կյուսապաւի, որ համայն նախա-
բարձր միութեամբ կաշխատին
երկրին բարենորոգմանց խնդրոյն
համար։ Գաղաքական գործոց
միջնորդութեան համար, փետ-
վաֆելթ փաշայի արտաքին գոր-
ծոց նախարար անուանին՝ խիստ
մեծ գոհունակութեան արժանի է։
Ամենակարևոր անօրինութեանց
մէջն է՝ ներկայ ժամանակի մէջ
նորին փոփոխութեան քաղաքա-
դիտական բաղմամբայ փորձա-
ռութեան օգուտ քաղել ուղե-
քն։ Ամեն քաղաքագէտ անձինք
կխոստովանին, թէ հարկ է տե-
րութեան քաղաքականութիւնը
հասարակ ճանաչող վիճակն ան-
փոփոխ պահելու։ Հիմանց վրայ
Եւրոպայի ծանօթ, մեծարեղի և
ձեռնհաս անձի մը արտաքին
գործոց նախարարութեան պաշ-
տօնին կոչուին այս քաղաքա-
կանութեան կարեւորութիւն տըր-
ուած ըլլալը կհաստատէ։

— Պալատան երկրորդ սենե-
կապետ կարգեցաւ հաճի Ալի
էֆենտի։

— Օսմանեան կառավարութեան
կողմանէ Ամերիկայէն գնուած
300 հազար լիբանի զինուոյ հա-
մար դասական խնդիր մը ծա-
ղած ըլլալով՝ երեկ զինուորա-
կան քանի մը սղայք և օտար
թղթակցութեան դիւանի ան-
դամներէն մէկը Ամերիկա ու-
ղեւորեցան կայսերական հրա-
մանաւ։

— Հեռագրութեան ու թղթ-
թատարութեան նախկին վերա-
տեսուչ Հայտար էֆենտիի հա-
մար՝ ամսական 8000 զըշ հան-
դատութեան սահմանուեցաւ։

— Յոյն երեւելիք անընդհատ կշա-
րունակին իրենց առատաձեռնութիւն-
ներն։ Պ. Խրիսթաքի Զօղաֆօս՝ որ
ժարիկ կը գտնուի, 100 լիբա ըն-
ծայեր է ի նպատ Եոյն վարժարանաց
Վալաթիոյ, Կիւմրուլէնէի մէջ ալ Եոյն մը
100 տոլոց համար ծաղկոց մը բացեր
է, բոլոր ծախքն ինքն հոգալով։

— Գաւառներէն տեղեկութիւն կը
տրուի, թէ ծխախոտն այս տարի
անփոյոյ տարուան չափ արդէն աւել-
եցած է, երաշտութեան պատճառաւ։

բայց ընտիր է։ 1880 ին, 18 միլիոն
օխայ ծխախոտ կրած էր, 8 միլիոն 250
հազար օխան՝ Սէլանիկի նահանգէն, 4
միլիոն 775 հազարը՝ Սամսունէն, և
1 միլիոն 250 հազարը՝ Այաթնի նա-
հանգէն ըլլալով։

— Գահիրէէն երէկի թուով կրած հե-
ռադիւր մը՝ Արապիի գաղապատներն յե-
տաձգուած ըլլալն կժանուցանէ։

— Անգղիոյ կառավարութիւնը ծա-
նուցիր է խալիֆն, թէ Եգիպտոսի
զինուորական հրամանատարութիւնը
Պօլսէն գտող Պէյքըր փաշայի չափի
յանձնուի, այլ ուրիշ անգլիացի գո-
րախարի մը, և Պէյքըր փաշա ծան-
տարմայի հրամանատար պիտի ըլլայ։

— Ռուսական դեսպանատան երկրորդ
թարգման Պ. Մաքսիմով՝ առաջիկայ
երկշաբթի հայրնիքը կուղևորի Օ-
տէյսպի ճանապարհաւ։

— Պալատիոյ աղապարանաց գլ-
լուխ բաղմամբ մը Պ. Զանդօֆ՝ որ
ի Ռուսոյ ձերբակալեալ էր, ար-
ձակուեր է։

— Գաղիոյ և Խոտիոյ հիւսիսային
կողմերն առատ ձիւն եկեր է։

— Մատակաւորել մէջ մօտերս տե-
ղի ունեցած շփոթութեանց պատճա-
ռաւ, Անգղիոյ կառավարութիւնը պա-
տերազմիկ նաւ մը զրկեր է։

Պ. Կիէրսի ճանրորդութիւնն
բնականաբար զանազան զրոյցնե-
րու առիթ տուած է։ Վիէնայի
լրագիրք, ամենքն ալ, ուռա-
կան նախարարին ի Պէրլին և ի
Վարցին ըրած խաղաղասիրական
խոստմանցիկայ ուրախ կը խօսին։
Իսկ Հունգարական թերթերն
սարբեր լեզու մը կը դործածեն։
Թէթեր Լոյս խնդիրն երկր կայսե-
րաց գաշնադրութեան վերահաս-
տատութիւնն ըլլալ կկարծէ, և
այս առթիւ պատմութեան անց-
եալ էջերն մէջ բերելով կարէ
«Հեռագրար խնդրէ գուր է թէ
Ռուսիոյ քաղաքականութեան փո-
փոխումն Գերմանիոյ և Աւստրո-
Հունգարիոյ առ միմեանս ընդ-
որս և առ Ռուսիա ունեցած կա-
ցութեան վրայ որ և է ազդե-
ցութիւն կրնայ ունենալ։ Յարձա-
կողական քաղաքականութիւն մը
մեր կայսրութեան կամ Գերմանիոյ
կառավարութեան կողմանէ լինի,
Ռուսիոյ հոգը չէ, զի երկու տե-
րութիւնք ալ խաղաղութեան կը
փափաքին և կը ջանան պատե-
րազմական միտմանց առաջն առ-
նուլ։ Եթէ իրօք Ռուսիոյ կողմա-
նէ երկու տէրութեանց մերձե-
ցում մը կայ, ըսել է թէ Բե-
ղերսպուրիկ գահին իւր սկզբ-
բունքէն և մինչեւ ցարդ ունե-
ցած քաղաքականութեանէն ետ
կեցած է և ընդհանրական յե-
ղափոխութեան սկզբանց տեղ
պահպանողական գաղափարներ
ունի։ Այդ աստիճան յեղաշրջ-
ման մը կասկածելու համար պէտք
չէ զանազան ըննադատութեանց
մտնել։ Հերիք է մտածել որ Պ.
Կիէրսի Վարցին երթալու լրոյն
հետ լուր տրուած է նաեւ թէ
կամ Իկնաթիէֆ Զարէն ընդուն-

ուած է և մեր վեհապետութեան
թշնամի ճանչցուած Պ. Հիլթոլ-
ալ Գարատաղի իշխանութեան
քով ուստական գեղպան կոչ-
ուած է։ Գաղիական մամուլն
ընդհակառակն լուրսիւն կը պա-
հէ այս մասին։ Պ. Կիէրսի ճան-
բորդութեան յանկարծական լի-
նելուն պատճառն գաղիական
դեսպանին Պէրլինէն բացակայ լի-
նելն կկարծուի։

Իսկ Կիւն կկարծէ թէ Պ. Կի-
էրսի ի Վարցին երթալու գլ-
խաւոր պատճառն առ կախ մնա-
ցած մէկ է քանի համադրային
խնդրոց նկատմամբ Պիլմարդ իշ-
խանին հետ տեսնուելով հան-
դերձ, ի դիմաց Ռուսիոյ Կայսեր
հարցունել է Գերմանիոյ Կայսեր
թէ Եգիպտոսի արշաւանքէն ետ-
քը Պէրլինի գաշնադիրն դարձ-
եալ իւր զօրութեան մէջ մնա-
ցած պիտի համարուի թէ ո՛չ,
Բեղ-խալուրիկ պաշտօնական ա-
կըմբոց մէջ ալ զրոյց կայ, թէ Պ.
Կիէրս ընդհանուր զինուորական
պատրաստութեանց գաղաքման
առաջարկութիւն մ'ալ պիտի ընէ
Գերմանիոյ, և պաշտօն ունի ի
գլուխ բերել այդ խնդիրն, որ
Զարին ջերմ փափաքն է, խոր-
հըրդակցելով Պիլմարդ իշխանին
հետ։

— Անգղիոյ պահպանողակա-
նաց գլխաւորն, լորտ Սալիզպըրի
էտիմպուրիկ մէջ բանախօսու-
թիւն մ'ընելով ըսած է, թէ ե-
գիպտական վերջին անպիտան
պատերազմն Կատրութիւնի ար-
տաքին քաղաքականութեան պա-
կասուոր արդիւնքն է եղած։
Հիլթեական և Գարատաղի խնդ-
րոց լուծմամբ, խօսքով և գոր-
ծով վեհ. Սուլթանի թշնամի
ցուցուց ինքզինքն Պ. Կատրու-
թիւն, զի իւր յայտարարութիւնք
նոցա ազգային զգացմանց պաշտ-
պանութիւն նկատուեցան, և
Աֆղանիստանի ու Թրանսկասի
արշաւանաց ատեն իւր բունած
գիրքն յոյս տուին Արապիի,
թէ Բրիտանական կառավարու-
թիւնն Անգղիական ազդեցու-
թիւնն ու զինուորական պատիւն
յարգելի պահել տալու համար
զօրք չպիտի հանէ իր դէմ. եւ
թէ Աղեքսանդրիոյ ումրակոծու-
մէն խիստ անհիմն պատճառնե-
րէ հետեւեցուցուած է, և Անգ-
ղիական նաւատորմին Աղեք-
սանդրիոյ առջեւ գտնուիլն ան-
արդարանալի է։ Սալիզպըրի ջա-
նացած է նաեւ ապացուցանել
Կատրութիւնի պաշտօնական յայ-
տարարութեանց և նորա նշա-
նաւոր ճառին որպէս և կառա-
վարութեան քաղաքականու-
թեանն ու բանակցութեանց մէջ
գտնուած հակասութիւններն։

— Ռուսական Կիւն լրագիրն

Կարսէն կարեւոր թղթակցութիւն
մը կհրատարակէ, յորում կը
տեսնուի որ վերջեւս Ռուսիոյ մի-
տցած գաւառաց վիճակն տնտե-
սական տեսակէտով խիստ վատ-
թարացած է։ «Յայտնի է որ Կար-
սի գաւառն, Օսմանեան իշխա-
նութեան ձեռքն գտնուած ատեն
Կարսի և մօտակայ նահանգնե-
րու շտեմարանն էր։ Ամեն տա-
րի հինգոց գանակութիւնը կըլ-
լար 250,000 սօմար ցորեն և 100,
000 սօմար գարի, և ագարակա-
պետք գիւղոց հինգ համար տար-
ուէ տարի 21-23,000 մէճիալիէ
սակի կը վճարուէին կառավարու-
թեան։ Ամեն տարի 100,000 սօ-
մար Ռուսիա կարածուէր։ Ան-
գրիկովիսի շատ ամբարներն ա-
սիական այդ մասին ցորեններով
կըցուէին, և Աղեքսանդրապո-
լի և Տփլիսի վաճառանոցք մեծ
առուտուր կընէին ադուլ, բայց
այդ երկրաց Ռուսիոյ միանալէն
հետէ վիճակն բոլորովն փոխ-
ուած է։ այժմ ուսմանքն ստիպ-
ուած են տարին 30-40 հազար
սօմար երեւանէն, Օտէսպէն
վաղեմի շտեմարանը բերել տալ
ուրիշ իրենք կանէին յառաջ։
Մէկ սօմար ցորենն 3-8 ուրբի
կարծէր առաջ և մէկ սօմար գա-
րին ալ 2-4 ուրբի։ այժմ կար-
ծէ 7-9 ուրբի և այս պատճա-
ռաւ ուտելեաց գինը երկու ե-
րեք պատիկ բարձրացած է։
Ռուսիոյ համար այս աստիճան
աննպատ փոփոխութեան մը
պատճառն պարզապէս գաղթա-
կանաց բաղմութիւնն եղած է։
Ըստ պաշտօնական տեղեկագրոց
մինչեւ 1881 օգոստոսի սկիզբն
Կարսի գաւառէն Թուրքիա գաղ-
թող անձանց թիւն է 87,760. սո-
ցա տեղ եկած են միայն 21,890
հոգի որոց 4074 ք հայ 10,744 ը
յոյն և մնացեալն ուրա են։

— Ռուսիոյ կառավարութեան
արժէթուղթք վերջին ժամա-
նակներս դարձեալ բաւական ի-
ջած են Եւրոպիոյ գլխաւոր մայ-
րաքաղաքաց մէջ։

— Կամպէթթա տակաւին իւր
ազդեցութիւնն ունի Դաղիոյ նա-
խարարաց վրայ։ Վերքը սկսեր
է աղէկնալ։

— Նոյ. 21 ին, Անգղիոյ թագու-
հին Եգիպտոսի պատերազմին մէջ
քաջ հանդիսացող զօրավար Վոլ-
լէի և իւր զինուորացն 370 շք-
քանչան բաշխած է։ Եգիպտո-
սէն Վերադարձող 8000 հոգի
Թագուհոյն առջեւէն անցած են
Հօրս-Կարոսի հրապարակին վրայ
իրենց գլուխ լինելով զօրավար
Վոլլէի, Թէլ-Էլ-Բէյի մի-
գտնուած վրանը, ուր Արապ
կընակէր, յԱնգղիա փոխադրուա-
լէ, որ արեւելեան պերճութեան
սակի և արծաթ ծոպերով զար-

գարուած է: Եգիպտոսի մէջ գտնուող անգղիացի զօրաց աւողջութիւնը դեռ գոհացուցիչ չէ:

— Բանթերայրի եպիսկոպոսին հիւանդութիւնը ծանրացած է: Անցեալ շաբթու ջերմն վերականգնած է և ինքն ուժաւորուած է եղած:

— Պրանսուա Ժօզէֆ կայսրն երկու բնախիւսի նուիրած է Գարատաղի իշխանին: Գարատաղիք շատ ուրախացած են այս նուէրին վրայ, և իշխանութեան պաշտօնակտն Կլաւդիոս Կոնստանտին Կոնստանտինովիչը իրաւունք կ'ընէ, թէ այս կայսերական նուէրն ապացոյց է Աւստրիայ կայսրի և իշխանին մէջ գտնուած աշխարհականութեան, որ հակառակ վիճակն ունի և Բէշթայի լրագրաց կարծեաց, կ'արժանանայ դեռ: Յիշեալ լրագիրն հերքելով Գարատաղի իշխանին և հպատակաց մէջ կարծեաց անհամաձայնութեան գոյութիւնը, կ'արեւ թէ, իւր սահմանն ապաստանող ապրտամբաց պաշտօնակտնէն ետ կեցած էր, այլ այս արգելք չկրնար լինիլ աշխարհականութեան, զոր ամենայն զօրութեամբ կ'զգնի տեւական և ամուր պահել Աւստրիայ հետ:

— Ռուսիոյ երկաթուղեաց հաւմար նոր կանոնադիր մը պիտի հրատարակուի, որով Ռուսիոյ երկաթուղեաց պաշտօնեայք բոլոր Ռուս ազգէն պիտի լինին: Չաւաղան ընկերութիւնը այդ կանոնադիրն դէմ բողոքած են արդէն:

— Անցեալներն առ Անգղիոյ Վարէսի իշխանն մահուան ըսպառնական նամակ մը գրած ըլլալու ամբաստանութեամբ ձերբակալեալ Վիլիամ Պրուքսհամ անուն անձն տասը տարուան աշխատութեան դատապարտուած է:

— Վարչաւիոյ Մեթիւս լրագիրն սա զարմանալի դէպքն կը պատմէ: « Քիչ ժամանակ յաւաջ, 27 տարեկան գիւղացիկին մը մեռած էր յանակնկալ իւր յղութեան իններորդ ամսոյն մէջ՝ մահուանէն յաւաջ հիւանդութեան նշան մը չերեւելուն համար, կասկածուեցաւ որ իւր ամուսինն սպաննած ըլլայ զնա, վասն զի շատ անարգաբար կ'ըլարուէր նորա հետ: Գործը տեղւոյն իշխանութեան իմաց տրուելով, կնոջ մարմինը քննելու համար գերեզմանէն դուրս հանել պէտք եղաւ: Դատարանին պաշտօնեայք և այլք որք գերեզմանը բանալու յանձնարարեալ էին, ապշեցան տեսնելով որ գերեզմանին մէջ կընոջ դիակին ոտից քով նորա ծին մանչու մը անկենդան մար-

մինը կար: Սա որ վոքը ինչ մեծցած էր՝ գերեզմանին մէջ ծնելով, մէկ քանի ժամ ալ ապրած էր հոն: Մօրն գերեզմանը թէ՛ օրօրոցն և թէ՛ դագաղն եղած էր: Քննութիւն կատարուելով հաստատուած է, որ մարած կինը դեռ կենդանի թաղուած է և արթննալէն ետքը քստմնելի տանջանք ծնընդարեւած է: Մօրն չըթանց վըրայ չորցած արեան հետքն, աւտամանց երկու շաբթիւն մէջ տեղ մնացած ընդուն և երկու ձեռաց պրկուած մատներն մեծ ապացոյց սեպուած են այդ տանջանաց:

ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆ ՄՈՒՍՏՈՒՆՔ
ՄԱՆՐ ՈՒՍՄՈՒՆՔ
ՔՐԻՍՏՈՆԵԱԿԱՆ ՀԱՆՈՅՈՑ
ԵՒ
ՄԻՔԱՅԱՆ ՊԱՏՄՈՒԹԵԱՆ
22 ըդ. Տպագրութիւն

Այս դասագիրքը որ մինչև ցարդ ընդունելութիւն գտած է ազգային վարժարնաց մէջ, Միւսայեալ ընկերութեան նուիրած ինքնով հեղինակն, այս անգամ մաքուր տպագրութեամբ և գեղեցիկ պատկերներով զարդարուած իւր ընծայուած է և կը վաճառուի բոլոր հայ գրավաճառաց քով ի գին 60 փարայի: Կեդրոնատեղին է Միացեալ ընկերգրասենեակն թիւ 13 Կէօջէ Օղլու խան Ղալաթիա: Շատ գեղուներու համար մասնաւոր զեղչ կ'ընեն:

Պ. Նորայրի Գաղղ-Հայերէն բառարանին 113 ըդ. թերթն ալ րատարակուեցաւ:

ՄԻԽՅՈՒՆՆԻՒՄ ՄԵՃԵԼԼԷ
ՄԵՃԵԼԼԷ անուանեալ օրինագիրքն, որոյ տրամադրութիւնք թէ կրօնական (չերի) և թէ քաղաքական (նիզամիյէ) գատարաններու մէջ յաճախ կ'որոժարուին Ամասիոյ նախնական ատեանին նախորդ հարցաքննիչ (ղապթ քեթիպի) Սարգիս Էֆէնտի Օրպէլեան ուղղելով դիւրագործածելի ընել, այբուբենի կարգաւ յօրինած է, որով դատի մը վերաբերեալ խնդիր մը որ յօդուածին մէջ և ինչ կերպով գըրուած ըլլալը հասկնալ ուղղած ատեն, իրեւ ի բառարանի շուտով և դիւրաւ կ'գտնուի: Այս գործն ի հարկէ օգտակար կըրնայ ըլլալ ամեն անհատի, և մասնաւորապէս իրաւագիտութիւն ուսանողներու և փաստաբանաց: Ամբողջ գըրքին գինն է 30 զըշ:

ԳԵՐԱԿԱՆ ՈՒԹԻՒՆ
ԱՇԽԱՐՀԱՐԱՐ ԼԵՋՈՒԻ
Թ. ԹԵՐԷՆ
ՀԱՄԱՌՈՏ ԲՆԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ
Ի պէտս ազգ. վարժարանաց
Գ. Մ. ԱՆՆԷՆ
Կը վաճառուին բոլոր Հայ գրավաճառաց խանութներն աւաջինը 6 և երկրորդը 3 զըշ. և կեդրոնատեղին է Ղալաթիա Կէօջէ օղլու խան թիւ 13:

ՄՍՏԵՆԱԴԱՐԱՆ ԺՈՂՈՎՐԴԵԱՆ
ԽՅՈՒՄՆԻՒՄ ՏՅՈՒՆ ԻՆՏԵՆՆԵ
Ազակերտ Օսմանեան Ե. Պաղիոյ
բժշկական վարժարանաց
ԻՒՆԻՎԵՐՍԻՒՄԻ ԿՅՈՒՄՆԻՒՄ
ԶԵՆՈՆ-ԱԵՈՆԻՍ

Վեցամեայ շրջանը կրաղկանայ վեց տետրակներէ, որք ամբողջ հրատարակեալ են արդէն: Մէկ շրջանին ամար պէտք է վճարել ինք զըշ միայն: Գաւառներէն 6 զըշ. Կվաճառուի բոլոր Հայ գրավաճառաց քով, և կեդրեաց բանկայներն. և կեդրոնատեղին որ է Կ. Պօլիս, Գոլմագափու, Հիւսար-տիպի, թիւ 109 բնակարան Տօթ. Իւթիւճեանի: Ամեն հասակի, սեռի, աստիճանի և կարգի ազգայնոց քով և տուններ պէտք է գտնուին այս տետրակները, և միշտ կարգացունին ու սերտունին: Առողջաբանական ամենակարեւոր տեղեկութիւններ կ'արձանակեն, մեծախնամով խմբագրեալ: Այս տետրակներն առնող, կարգացող, սերտող և գործադրողներն ընաւ պէտք չեն ունենար բժշկի, և ախտք ու իւանդութիւնք չեն կրնար իրենց մերձենալ:

عمومي مسافرخانه
ՀԱՄԱԶԳԱՅԻՆ ՀԻՒՐԱՆՈՑ
HOTEL
INTERNATIONAL
ZENON-AEONIS
Այս հիւրանոցն հաստատուեալ է Մահմուտ փաշայի վարիկողմը, կամիջին մօտ, Հաճի Կէօջէ միջին դէմը Մօլաթաշը փողոց թիւ 10. ապահով մաքուր և օգտաւէտ է և գիններն չափաւոր. ընտանիքալ կրնան անգիտ ընել. ունի ճաշարան և օրճարան մը: Ամեն ազգի լրագրերով զարդարեալ: Պօլսոյ մէջ այսպիսի հիւրանոցի մը նմանը չկայ. վերջապէս ըստ ամենայնի գոհ ըլլան յաճախորդքը:
ԱՊՏ-ԻՒԼ-ՃԵԼԻԼ

PILULES HOLLOWAY
ԴԵՂԱՀԱՏԻ ՀՈՒՂՈՒԹԻՒՆ
Լեարդի, ստամոքսի և ալիքի աւանակ տեսակ անկարգութեանց համար խիստ ընտիր է սոյն դեղահատը, ամեն ջղային ակարութեան ուժաթափութեան և տխրութեան համար: Կը ջնջէ և անհետ կընէ ամեն տեսակ անչափաւորութեանց հետքերը: Սրտի և կրկնական փայ օգտակար ազդեցութիւն մ'ունի. արիւնը մաքրելով նոցա խանդարեալ վիճակը կը կանոնաւորէ և զրոյշելով կենսական գործարանները կը զօրացնէ: Իւր դեղական մեծ ազդեցութեամբ սրտախառնութիւն, կըծուծութիւն, մաղձային հիւանդութիւններ, որովայնի մէջ լցուած կազեր, զրկեցած կը վանէ, մարտդութիւնը կը չափաւորի, և մարմինը մաքրելով բոլոր այն աղտերով թիւններ որ շատ անդամ զանազան հիւանդութեանց սկզբնապատճառ կըլլան, և օղջ ու ժեղ և ընտան գիրքը կ'զգի:

ONGUENT HO LLOWAY
ՍՊԵՂԱՆԻ ՀՈՒՂՈՒԹԻՒՆ
Մորթալին հիւանդութիւնք և վերք բուժելու ժամանակ անցած պարսպական յատկութեանցը հաւասարաբար բնաւ ուրիշ դեղ մը: Կին կամ նոր թաւաւոր վերքեր, ուռեցք, քաղցկեղ (շիֆէլէ), սրտից և ստեանց վերքեր կամ բողբոջներ կանցնին և կամ կը լուսանան: Օգտակար է նաեւ հարբախի, հազի, արտի բարբախան, մասնաւոր օրացաւ (էլէ) բուսած հիւանդութեան իւր կաղրուրիչ, և զօրաւոր ազդեցութեամբ խոյլ (սքաթ) հիւանդութեան ապականիչ զօրութիւնը ինչ աստիճան որ ըլլայ կը զիւնարուէ:
Այս դեղի բուն գոծածութեան և դաւակը նշանակուած է իւրաքանչիւր տիկ վրայ, որ կը գտնուի ամեն դեղատոմարներու քով, և մասնաւորապէս Պաղսէ գաբու թաշ խանի կողմերը Պ. Գապարեանի գեղարարը Ն. 7 կը ծախուի:
Ա. Ե. Ի. առնել ուղղը կը հրաւիրուի առ հեղինակն տօթօր Հոլլուէ. ի լօնտոն Օքսֆորտ փողոց թիւ 533:

ԴՐԱՄԱԿԱՆ
ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ
20 Նոյեմբեր 1882

Գոմարտէ	43—6
Երկաթուղեաց	Յրնգ. 53—
Թրամուէ	Օ. Լ. 3—30
1863 ի փոխառութիւն Յրնգ.	—
1865 ի	74—
1869 ի	65—
1872 ի	23—75
Օսմանեան լիրան 100 զըն	
Մէհարիյէ	108—
Մէթալիք	204—
Հինգնոց	207—20
Վեցնոց	124—35
Գաւազն թուրք (գըրք)	925—
Գաւազն արծաթ (նոր)	94—
Ռուսիոյ թօլ	90—10
Գաղղիական լիրա	87—34
Անգլիական »	109—30
Գրիմից	51—25

ՏԵՐԵՆ ԵՒ ՏԵՐ
Հ. Ս. ԱԼԱՃԱՃԵԱՆ
ՏՊԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԱՐԱՄԱՑ ԱՇՃԱՆ
ԳԻՒԼԻԻ ԽԱՆ ՎԱՐԻ ՅԱՐԿ 35